

פשת תצוה פרק כח פסוק לו-לח

וְעִשְׂתְּ צִוְיָ זָהָה טָהוֹר וּפְתוּחַת צִלּוֹ פְתוּחֵי חוֹתָם קִדְשׁ לְקִנְיָן; וְשִׁמְתָּ אֹתוֹ צִלְ-פְתוּתֵי תְבִלְתָּ וְהָיָה צִלְ-הַמְצַנְטָת אֶל-מִלּוֹ סְלִי-הַמְצַנְטָת יְהִיָּה; וְהָיָה צִלְ-מִצְחַ אֲהֵרָן וְשָׂא אֲהֵרָן אֶת-צִוּן הַקִּדְשִׁים אֲשֶׁר יִקְדְּשׁוּ בְּיָיִ שְׂרָאֵל לְכַל-מִתְנַת קִדְשֵׁיהֶם וְהָיָה צִלְ-מִצְחוֹ תְּמִיד לְרִצּוֹן לְהֵס לְפָנָי יִקְנֶן;

רש"י שמת פרק כח פסוק לז

צִל פְתוּתֵי תְבִלְתָּ והמקום אחר הוא אומר (שמות לט לא) ויתנו צליו פתילי תבילת וצו כתב כאן והיה צל המצנפת ומטה הוא אומר (פסוק לח) והיה צל מצח אהרן, והשחית קדשים שנינו (זבחים יט א) שצרו היה נראה בין צילי המצנפת ששס מניח תפילין, למצנו שהמצנפת למצלה בגובה הראש ואינה צמוקה לביכס בה כל הראש צד המצח, והצילי למטה, והפתילים היו הנקבים ותליון בו בשני ראשים והמצנפת ששה בשלושה מקומות הללו, פתילי למצלה, אחד מהחולץ, ואחד מהפנים כנגדו, וקושר ראשי הפתילים מאחורי הצויל שלשתן, ומצאו בין אורק הטס ופתילי ראשו מקיפין את הקדקד, ופתילי המצנפת שהראשו קשור צס ראשי השניס, הולק צל פני רוחב הראש למצלה, ומצאו צשו כאין כובע, וצל פתילי המצנפת הוא אומר והיה צל המצנפת והיה נתן הצילי צל ראשו כאין כובע צל המצנפת, והפתילי המצנפת מחזיקו שאינו נפל, והטס תלמי כנגד מצחו, ונתקמו כל המקראות פתילי צל הצילי, וצילי צל הפתילי, והפתילי צל המצנפת למצלה;

ועשית צילי זבה טהור. לדעת רז"ל (צרכין טז) שאמרו שהצילי היה מכפר צל צלות מצח צריק ליהתישה בדבר, שהרי כאמר והיה צל מצח אהרן ושאו אהרן את צון הקדשים אשר יקדשו בני ישראל ואמרו רז"ל (מנחות כה) אלו קדשים שקרבים בטומאה ואיך יהיה המדרש כנגד פשוטו של מקרא?

ולפי מה שכתבנו למצלה שהצילי מכפר צל צנות שהליו כמ"ש (רמיה ג ג) ומצח אשה זונה היה לך, וכל מקום שאתה מוצא דבר צרוה שס תמצא קדושה והצנות מחולל הקדושה (כמו שיתבאר לקמן פר' קרח צל פסוק כי כל הצדה כלס קדושים וכו' ושמא משה שחשדוהו באשת איש), לפי זה נכלל לומר מקום אלו דרש זה לומר באו שהצילי מכפר צל סתם קדשים שנמצאו כק הוא מכפר צל מצח אשה זונה קדושת האדם וצ"כ היה בתבא צליו קודש לה', ותרוויהו איתנהו בה' כי הצילי צצמו מכפר צל טומאת הקדשים אמנם מה שהיה נתן צל המצח דווקא הוא כד' לכפר עס צל מצח אשה זונה.

ומעצם זה כאמר שמת אורנו צל פתילי תבילת דומה לפתילי תבילת של ציצית שטאמר (במדבר טו לט) ולא תתורו אחרי' לבהכס ואחרי' ציניכס אשר אתם זונים אחריהם. הרי שהוא מציל מן הצנות וכמשה של ההוא שסכר זונה בצד ת' צוז וניצול צ"י הציצית (מנחות מד).

ואל אס בסתם צלות מצח דברו רז"ל מ"מ ש' בו ג"כ חילול קדושה כי כל צלות פנים מסתמא אין הורתה בקדושה והוא בא מסטרא דמסאלא אחרי' אשר הוטמאה חדר הורתו ודבר זה מבאר מצנאו. והנחה זו יהיו כאן ג' דברים המצילין מן הצנות

האחת הצילי צצמו שהיה כתבא צליו קודש לה' השני הוא הפתילי תבילת דומה לפתילי תבילת של ציצית שטאמר בו אשר אתם זונים אחריהם הצי' הוא המצנפת המכפר צל גסות הרוח, וארז"ל (סוטה ד:) כל המתגאה כאילו בא צל כל הצריות בו ואמרו צוד (שס ד:) כל מי שיש בו גסות הרוח לסול נבלע בא"א בו, וטאמו של דבר יתבאר בצ"ה פר' קרח צל פסוק כי כל הצדה כלס קדושים ונתכס ה' ומצו תתגאול צל קהל ה' ושמא משה שחשדוהו בא"א בו צ"ש, לכק כאמר הצילי שמת אורנו צל פתילי תבילת והיה צל המצנפת והבה מיושב ג"כ מה שפירש רש"י שצריכין אנו לקי"ס ג' מקראות פתילי צל הצילי וצילי צל הפתילי ופתילי צל המצנפת כי נכלל לפרש לשון צל אינו מורה צל מקום הנחתו כ"א הוא לשון הוספה לומר שכל אחד מוסיל צל חבירו בהיות שבוונה אחת לשלשתן ולפי זה יש צל, המורה צל מקום הנחתו יש צל, המורה צל ההוספה והאצין' בחר אוצו מהס מורה צל ההנחה כפי משאות הפסוקים.

כלי יקר שמות פרק כח פסוק לא

וצעית את מציל האפוז כליל תבלת ל"ט שהמציל מבפר צ"ל לשון הרצ צ"ל כן היה כולו תבלת כי תבלת דומה ל"ס וצ"ל ד' התבלת סתבל ב"ס וממנו יראה וכן יעשה, כי ב"ס נאמר (איו"ב לח' - י' - י"א) ואשבור צ"ל חוקי ואש"ס הריח ודלתניס, ואומר צ"ד שה תבוא ול"א תוס"ל נ"ו. וכך נתן הקדוש הרוך הוא את הלשון חומה ובריח כמו שאמר חז"ל (צרכין טו ב) ול"א צוד אל"א שהקפת' ל"ק שתי חומות אחת של צצס ואחת של השר ומה יתן ומה יוס"ל ל"ק שמירה לשון רמיה, כי יצ"א לחול' דבר ישלח חל' שחוט לשוננו לכל ארבע רוחות הצולם ויצבור הריח ודלתניס, והיה אן הראוי שילמד האדם אן ה"ס אשר אינו צובר דלתניס ובריח אינו פורץ גדרו, וזהו טעם התבלת שדומה ל"ס כי בהסתבלו התבלת יהיה נזכר אלו ה"ס שדומה לו בהצ"א וממיל"א יתבונן אז המעשה ה"ס וממנו יראה וכן יעשה:

והפרשת שלח ל"ק הצ"ר ה' יתבאר הצ"ן זה גם צ"ן תבלת של ציצית כדמסיק ה"ל"קוט פרשת האצ"ע (ראז תתקמ"א) אמר לו הקדוש הרוך הוא למשה אמור להם לישראל הסתבלו בשמים שבראת' לשמשכם שמ"א ש"ע מדתם וכו'. וכן הצ"ן ה"ס שנאמר (ירמיה ה' כ"ב) האות' ל"א תיראו נאוס ה' אשר שמת' חול גבול ל"ס נ"ו. וזה טעם התבלת

לזכירת כל מצוות ה' כי צ"ל ד' ש"סתבל התבלת הדומה ל"ס, יהיה נזכר למעשה ה"ס ש"ע פורץ גדרו וצומצ

הצ"רת ה' יתברק כ"ק יעשה גם הוא וצ"ל ד' ש"סתבל ה"ס הדומה לרק"צ, יהיה נזכר גם למעשה הרק"צ ש"ע

משה מדתו וממנו יראה וכן יעשה בק"ל וחומה. וצ"ל ד' ש"סתבל הרק"צ הדומה לכס"א כבוד, הצ"נו יראה מקום

חוצבו ויהיה נכס"ל לחזור ולהתדבק שם כי הנשמה נכספה אלו המקום אשר היה שם אוה"לה בתחילה וצ"ן לקמן

פרשת שלח ל"ק (במדבר טו לח) כי שם מקומו, וכאן צ"ק ה"טעם של התבלת לעמוד אן ה"ס להצ"א באמור. גם נכל

לומר שיש תועלת גם בהסתבלו בשמים והכס"א כבוד כי בס"ה זו יצ"א הדיבור כמו שנאמר (קהלת ה' א) כי

האלה"ס בשמים ואתה צ"ל הארץ צ"ל כן יהיו דבריך מצ"ס: